

VZPOMÍNKA NA VÝZNAMNÉHO BRNĚNSKÉHO NEUROFYZIOLOGA PROFESORA MILOSLAVA KUKLETU

Profesor MUDr. Miloslav Kukleta, CSc., lékař, vědec a pedagog Lékařské fakulty Masarykovy univerzity, zemřel dne 13. dubna 2015 jen několik dní po svých sedmdesátých šestých narozeninách. Přes vážnou nemoc s poměrně dlouhým průběhem byl stále vědecky aktivní a do poslední chvíle byl v úzkém kontaktu s Fyziologickým ústavem, hlavním působištěm svého profesního života. Dovolte mi připomenout jeho osobnost, jež v sobě snoubila skromnost, uměřenost, pokoru, vědeckou strohost a čistotu, s velkorysostí, hrdostí, nadhledem i gurmánstvím, kteréžto vlastnosti vytvořily pevný základ pro jeho neutuchající životní optimismus.

Profesor Kukleta se narodil 9. dubna 1939 v Brně. Po maturitě studoval na lékařské fakultě v Brně obor všeobecné lékařství. Již během svých studií v roce 1960 se stal zaměstnancem Fyziologického ústavu, kde působil nepřetržitě až do roku 2014, v letech 2000–2002 i jako jeho přednost.

Miloslav Kukleta se ve vědecké práci věnoval zejména studiu obranného chování na zvířecím modelu. Studoval mechanismy determinující behaviorální podobu získané obranné reakce a vnitřní organizaci takových odpovědí. V roce 1967 vykonal dlouhodobou stáž na neurofyziologickém pracovišti Institut MARRY na Faculté des Sciences u prof. Soulaïraca ve Francii, což vtisklo jeho bádání velmi výrazný rys přesného experimentování v behaviorálních pokusech. V následujícím roce obhájil disertační práci „Příspěvek k mezihemisferálnímu přenosu zkušeností“. V roce 1974 byl však nadějný vědec definitivně zařazen do skupiny osob, se kterými se škola rozhodla ukončit spolupráci. Toto datum zásadním způsobem zformovalo jeho vědeckou činnost. I když nakonec z ústavu neodešel, výzkumné vyžití hledal mimo mateřskou fakultu. Začal spolupracovat s klinickými pracovišti (psychiatrie, interna, neurologie), což mu umožnilo aplikovat experimentální fyziologické poznatky v praxi. Začal se zabývat psychofyziologickými mechanismy uplatňujícími se při vzniku a udržování úzkostných poruch. Velmi důležitou součástí jeho práce bylo také studium stavů ohrožení vyvolaných představou. Profesor Kukleta ve spolupráci s psychiatry přesně definoval tento stav u člověka, a navíc jej modeloval experimentálně u zvířete s využitím metody měření změny kožní vodivosti. Miloslav Kukleta je jedním z průkopníků definice lidské neurózy, stavu, který je běžně známý z ordinací praktických lékařů, psychiatrů a psychologů. Během působení na Psychiatrické klinice FN Brno mimo jiné získal v roce 1978

klinickou atestaci v oboru psychiatrie.

Profesor Kukleta spolupracoval dále s laboratoří preventivní kardiologie při II. interní klinice LF v Brně a tato spolupráce vyústila ve zřízení pracoviště lékařské psychofyziologie při ústavu fyziologie, které se zabývalo problematikou zjišťování a intervence rizikových faktorů psychosociálního charakteru u somaticky nemocných. Později pokračoval v této činnosti v rámci pracoviště behaviorální medicíny při I. neurologické klinice LF MU v Brně. Další oblast jeho vědeckého zájmu představovalo potápěčské lékařství. Zde se angažoval v rámci dobrovolné aktivity Svazu pro spolupráci s armádou jako lékař profesionálních potápěčů.

Teprve v době porevoluční, kdy o kariérním postupu přestala rozhodovat stranická příslušnost, se habilitoval s prací „Obranné chování v experimentu na zvířeti a v neuróze člověka“, kterou obhájil v roce 1990. V devadesátých letech se na podnět a na základě intervence profesora Ivana Rektora vrátil do oblasti základního výzkumu a věnoval se studiu kognitivních funkcí s využitím metody intracerebrálního snímání elektrofyziologické aktivity lidského mozku a výzkumu rizikových faktorů kuřáckého chování. Na počátku nového století se pak stal profesorem.

Kromě celoživotní pedagogické činnosti v oboru fyziologie byl profesor Kukleta iniciátorem vzniku dnes již bohužel zanikajícího integrovaného předmětu Neurovědy, jehož byl garantem řadu let.

Profesor Kukleta byl velmi aktivním členem několika tuzemských a zahraničních odborných společností. Spoluorganizoval konference a zasedání těchto společností a vždy aktivně přispíval k tvorbě idejí zejména z hlediska aplikace výsledků experimentů na zvířeti v klinické praxi. Byl předním představitelem psychosomatického přístupu k etiopatogenezi chorob, zejména duševních. Ve Společnosti pro psychosomatické integrace, International Society of Behavioral Medicine a Collegium Internationale Activitatis Nervosae Superioris zastával funkci předsedy, místopředsedy a člena výkonného výboru. Byl členem i Československé fyziologické společnosti a společnosti Association des Physiologistes.

Profesor Kukleta byl skutečným vědcem těšícím se z poznání a tím ve mně před 15 lety vzbudil zájem o vědeckou práci. Jako školitel se ke mně choval se vši ochotou a přívětivostí, se zachováním někdy nepřijemné, ale o to ve vědě cennější upřímnosti. Otevřenost a přímost projevil i v nerovném boji se zákeřnou chorobou: „Vždycky jsem si myslel, že takový život, kdy člověk již téměř dohlédne na jeho konec, nemá smysl, ale z vlastní zkušenosti jsem zjistil, že smysl má. Jsem za něj vděčný.“

V Miloslavu Kukletovi ztrácíme vědeckého pracovníka, pedagoga, lékaře a milého spolupracovníka, který ovšem v našich srdcích zůstává s námi napořád.

*V textu byly použity informace z archivu prof. Kuklety.
MUDr. Alena Damborská, Ph.D.
Psychiatrická klinika LF MU Brno*

